

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для індивідуальної роботи студентів
з дисципліни «Публічне управління та
адміністрування»
для студентів спеціальностей
«Менеджмент» та
«Публічне управління та адміністрування»
всіх форм навчання

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для індивідуальної роботи студентів
з дисципліни «Публічне управління та
адміністрування»
для студентів спеціальностей
«Менеджмент» та
«Публічне управління та адміністрування»
всіх форм навчання

Вінниця
ВНТУ
2019

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 11 від 20.06.2019 р.)

Рецензенти:

М. І. Небава, кандидат економічних наук, професор

О. В. Мороз, доктор економічних наук, професор

Методичні вказівки для індивідуальної роботи студентів з дисципліни «Публічне управління та адміністрування» для студентів спеціальностей «Менеджмент» та «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання / Уклад. : А. О. Азарова, Л. М. Ткачук., О. М. Хошаба – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 58 с.

Методичні вказівки містять зміст дисципліни в розрізі тем лекцій та практичних занять. Наводяться тести для самостійного виконання, рекомендована література.

Методичні вказівки призначені для студентів управлінського фахового спрямування, представників місцевих органів влади та самоврядування, широкого кола зацікавлених осіб.

ЗМІСТ

1 Загальні положення.....	4
2 Завдання для самостійного опрацювання.....	5
Тема 1	5
Тема 2	12
Тема 3	18
Тема 4	23
Тема 5	33
Тема 6	41
Тема 7	50

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування» є процес досягнення національних цілей та інтересів шляхом організації діяльності суб'єктів публічної сфери, у тому числі законодавчих, виконавчих і судових органів та органів місцевого самоврядування.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного управління та адміністрування, набуття практичних умінь та навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Публічне управління та адміністрування» є:

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного адміністрування, розуміння основних тенденцій та напрямків їх еволюції;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування в розвитку суспільства;
- опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного адміністрування об'єктів публічної сфери;
- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають **знати**:

- предметну сферу і методологічну основу публічного адміністрування;
- перспективні наукові напрямки розвитку публічного адміністрування;
- закони, принципи та механізми публічного адміністрування;
- основні засади публічного адміністрування в економічній та соціальній сферах;
- особливості відповідальності суб'єктів публічного адміністрування за правопорушення.

Студенти мають **вміти**:

- визначати технологію управління суб'єктом публічної сфери, яка є раціональною за ознаками досягнення мети діяльності та ресурсами, що використовуються;
- виробити процедури та основний зміст кожного етапу розробки та впровадження управлінського рішення з визначенням термінів, виконавців та вартості;
- вживати заходи із впровадження сучасних форм і методів діяльності суб'єкта публічної сфери, його структурного підрозділу, оптимізації його функціональної та організаційної структури.

2 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1 Публічне управління та адміністрування: суть, зміст, суб'єкти та об'єкти, дефініції, категорії публічного управління та адміністрування.

1.2 Принципи та види публічного управління.

1.3 Методологія публічного управління та адміністрування: форми та методи.

1.4 Закономірності, тенденції та історія розвитку публічного управління та адміністрування.

1.5 Специфіка української моделі публічного управління та адміністрування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Публічне управління:

а) є основним елементом політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структур, упорядковує та уможливорює його безпеку;

б) є способом функціонування і реалізації публічної влади з метою становлення і розвитку держави, її адміністративно-територіального устрою, порядків, правил, притаманних їй суспільних сфер, галузей та відносин;

в) є інструментом забезпечення існування держави та досягнення її цілей;

г) це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій.

2. Держава:

а) є основним елементом політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структур, упорядковує та уможливорює його безпеку;

б) є способом функціонування і реалізації публічної влади з метою становлення і розвитку держави, її адміністративно-територіального устрою, порядків, правил, притаманних їй суспільних сфер, галузей та відносин;

в) є інструментом забезпечення існування держави та досягнення її цілей;

г) це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій.

3. Публічна влада:

а) є способом функціонування і реалізації публічної влади з метою становлення і розвитку держави, її адміністративно-територіального устрою, порядків, правил, притаманних їй суспільних сфер, галузей та відносин;

б) це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій;

в) є інструментом забезпечення існування держави та досягнення її цілей;

г) є основним елементом політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структур, упорядковує та уможлиблює його безпеку.

4. Складовою змісту публічного адміністрування є:

а) процес управління, що здійснюється під контролем політичного лідера, який керується владними принципами менеджменту;

б) управління, що функціонує у різних суб'єктах федерації або в автономних утвореннях;

в) наявність керівної волі держави, що виявляється засобами законів, нормативно-розпорядчих документів, постанов тощо;

г) немає правильної відповіді.

5. Адміністрування:

а) є інструментом забезпечення існування держави та досягнення її цілей;

б) є основним елементом політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структур, упорядковує та уможлиблює його безпеку;

в) це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій;

г) є способом функціонування і реалізації публічної влади з метою становлення і розвитку держави, її адміністративно-територіального устрою, порядків, правил, притаманних їй суспільних сфер, галузей та відносин.

6. Дефініції публічного адміністрування поділяються на такі категорії:

а) політична, правова, управлінська та професійна;

б) правова та адміністративна;

- в) наукова, політична та історична;
- г) немає правильної відповіді.

7. До принципів публічного управління належить:

- а) потреба у зовнішніх відносинах;
- б) потреба у державному комітеті;
- в) потреба у централізації;
- г) немає правильної відповіді.

8. До видів публічного управління належить:

- а) управління, що чітко визначене державою;
- б) управління, що функціонує у різних суб'єктах федерації або в автономних утвореннях;
- в) управління з цілеспрямованим впливом на суспільну систему загалом;
- г) немає правильної відповіді.

9. Метод:

- а) це спосіб застосування старого знання для здобуття нового знання або дослідження явищ природи і суспільного життя;
- б) сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в науці;
- в) вища форма відображення об'єктивної дійсності;
- г) немає правильної відповіді.

10. До специфічних методів публічного адміністрування належить:

- а) система кредитування і фінансування;
- б) планування, аналіз, матеріальне стимулювання праці;
- в) наявність керівної волі держави, що виявляється засобами законів, нормативно-розпорядчих документів, постанов тощо;
- г) організаційне регламентування; організаційне нормування; організаційно-методичне інструктування.

11. Соціальне управління:

- а) є основним елементом політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структури, упорядковує та уможлиблює його безпеку;
- б) це свідомий і цілеспрямований вплив на суспільну систему загалом або на окремі її елементи, для здійснення якого існують спеціальні управ-

лінські підсистеми, що мають здійснювати регулювання, управління та врядування;

в) є інструментом забезпечення існування держави та досягнення її цілей;

г) це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій.

12. Економічні методи:

а) зумовлюють вплив на об'єкт управління шляхом застосування системи економічних стимуляторів, що визначають матеріальну зацікавленість і відповідальність працівників за кінцеві результати праці;

б) сукупність способів і прийомів організаційного та розпорядницького впливу на об'єкти управління;

в) управління використовують соціально-психологічні чинники, спрямовані на управління соціально-психологічними процесами, що відбуваються в колективі, задля досягнення цілей організації;

г) немає правильної відповіді.

13. Адміністративні методи:

а) сукупність способів і прийомів організаційного та розпорядницького впливу на об'єкти управління;

б) управління використовують соціально-психологічні чинники, спрямовані на управління соціально-психологічними процесами, що відбуваються в колективі, задля досягнення цілей організації;

в) зумовлюють вплив на об'єкт управління шляхом застосування системи економічних стимуляторів, що визначають матеріальну зацікавленість і відповідальність працівників за кінцеві результати праці;

г) немає правильної відповіді.

14. Соціально-психологічні методи:

а) зумовлюють вплив на об'єкт управління шляхом застосування системи економічних стимуляторів, що визначають матеріальну зацікавленість і відповідальність працівників за кінцеві результати праці;

б) управління використовують соціально-психологічні чинники, спрямовані на управління соціально-психологічними процесами, що відбуваються в колективі, задля досягнення цілей організації;

в) сукупність способів і прийомів організаційного та розпорядницького впливу на об'єкти управління;

г) немає правильної відповіді.

15. До економічних методів прямого централізованого впливу належить:

а) планування, аналіз, матеріальне стимулювання праці;

б) система кредитування і фінансування;

в) організаційне регламентування; організаційне нормування; організаційно-методичне інструктування;

г) немає правильної відповіді.

16. До економічних важелів внутрішнього господарського впливу належать:

а) організаційне регламентування; організаційне нормування; організаційно-методичне інструктування;

б) система кредитування і фінансування;

в) планування, аналіз, матеріальне стимулювання праці;

г) немає правильної відповіді.

17. До адміністративних важелів внутрішнього господарського впливу належать:

а) організаційне регламентування; організаційне нормування; організаційно-методичне інструктування;

б) система кредитування і фінансування;

в) планування, аналіз, матеріальне стимулювання праці;

г) немає правильної відповіді.

18. До соціально-психологічних важелів внутрішнього господарського впливу належать:

а) система кредитування і фінансування;

б) комплектування мікрогруп; гуманізація праці; мотивація праці;

в) планування, аналіз, матеріальне стимулювання праці;

г) немає правильної відповіді.

19. Суттєвий внесок у розбудову методології публічного адміністрування зробив:

а) В. Вільсон;

б) Дж. Муні;

- в) А. Рейлі;
- г) У. Бенніс.

20. У який період розвитку публічного адміністрування виникає і активно розвивається «школа людських відносин»?

- а) I період;
- б) II період;
- в) III період;
- г) IV період.

21. У який період розвитку публічного адміністрування було тотальне впровадження гуманітарних наук в усі інші науки?

- а) I період;
- б) II період;
- в) III період;
- г) IV період.

22. Методологічними підходами до публічного адміністрування є:

- а) соціально-інженерний і гуманітарний;
- б) політичний та адміністративний;
- в) публічно-політичний, правовий, інституційний, організаційний;
- г) немає правильної відповіді.

23. Основними елементами системи публічної влади у парламентсько-президентській республіці є:

- а) президент і Верховна Рада;
- б) президент; законодавча, виконавча та судова гілки влади; публічна служба;
- в) державний суд та громадські організації;
- г) немає правильної відповіді.

24. До основних напрямків та процесів публічного управління та адміністрування як системи діяльності належить:

- а) напрям формування державних стратегій, що реалізується шляхом розроблення і вдосконалення державних стратегій та політик;
- б) система кредитування і фінансування;
- в) комплектування мікрогруп; гуманізація праці; мотивація праці;
- г) немає правильної відповіді.

25. Основними формами публічного управління та адміністрування в Україні є:

- а) соціально-інженерна і гуманітарна;
- б) публічно-політична, правова, інституційна, організаційна;
- в) політична та адміністративна;
- г) немає правильної відповіді.

ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ 1

1. Гаман-Голутвина О. В. Меняющаяся роль государства в контексте реформ государственного управления: отечественный и зарубежный опыт. *Полис. Политические исследования*. 2007. № 4. С. 27.
2. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / Бакуменко В. Д., Бондар І.С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Київ : КНУ-КіМ, 2016. 167 с.
3. Бакуменко В. Д., Тимцуник В. І. Адміністративний менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2012. 334 с.
4. Дзюндзюк В. В., Мельтюхова Н. М. та ін. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. 306 с.
5. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Скидан О. В., Якобчук В. П., Даций Н. В., Ходаківський Є. І. та ін. ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
6. Методичні вказівки щодо практичних занять з навчальної дисципліни «Публічне адміністрування» / Укладач Л. М. Сакун. Кременчук : Видавничий відділ Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, 2018. 79 с.
7. Воронкова В. Г., Кіреєва О. М. Філософія американської школи державного управління: еволюція розвитку та основні характеристики. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2013. № 54. С. 5–18.
8. Публічне адміністрування : опорний конспект лекцій для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» ступеня освіти магістр / Укладачі О. Є. Чатченко, О. П. Ткаченко. Х. : ХДУХТ, 2017. URL: http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3471/1/2017_%D0%BF%D0%BE%D0%B7.160.pdf.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

2.1 Основні наукові підходи до формування концепції управління в суспільстві.

2.2 Базові моделі науково обґрунтованого публічного управління та адміністрування.

2.3 Синергетичні прояви у процесах публічного управління та адміністрування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Громадське управління – це:

а) перевірений практикою результат пізнання дійсності, адекватне її відбиття у свідомості людини;

б) процес руху людської думки від незнання до знання;

в) це управління в корпоративному колективі;

г) це процес вольового впливу суб'єкта на об'єкт із заздалегідь заданою, усвідомленою суспільно значущою метою, який підтримує або змінює стан, поведінку, властивості об'єкта і його зв'язки із суб'єктом в громадському колективі.

2. У публічному територіальному колективі влада – це:

а) відносини панування;

б) підпорядкування які усвідомлюються суб'єктом;

в) «привласнення чужої волі»;

г) всі відповіді правильні.

3. Суб'єкт управління в публічному управлінні – це:

а) це активний початок управлінського процесу;

б) це активний кінець управлінського процесу;

в) це пасивний початок управлінського процесу;

г) це пасивний кінець управлінського процесу.

4. Об'єкт публічних управлінських відносин – це:

а) це саме те, на що спрямовані дії суб'єкта;

б) це саме те, на що спрямовані дії об'єкта;

в) це саме те, на що не спрямовані дії суб'єкта;

г) суб'єкт публічних управлінських відносин.

5. Хто у державі має свої укази, які поширюються на певне коло осіб:

а) президент;

б) уряд;

- в) монарх;
- г) усі відповіді правильні.

6. Найбільший владний примус у державі має такий документ:

- а) Конституція;
- б) Правила дорожнього руху;
- в) Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- г) Кримінальний кодекс України.

7. Чи мають право окремі територіальні автономні утворення видавати свої постанови?

- а) так;
- б) ні.

8. Вкажіть, які функції адміністративно-державного управління не належить до допоміжних функцій:

- а) функція управління персоналом, зокрема добір і навчання кадрів;
- б) функція придбання майна та обладнання;
- в) функція з організації бухгалтерського обліку;
- г) функція організації грошового обігу.

9. Адміністративні методи управління – це:

- а) сукупність засобів правового і адміністративного впливу на відносини людей в організації;
- б) сукупність прийомів, впливів, заснованих на використанні об'єктивних організаційних відносин між людьми та загально-організаційних принципів управління;
- в) способи і прийоми, дії прямого та обов'язкового визначення поведінки та діяльності людей з боку відповідних керівних органів держави;
- г) усі відповіді є правильними.

10. У системі публічного управління можуть використовуватися специфічні інститути?

- а) ні;
- б) так.

11. Яка книга у країнах мусульманського фундаменталізму, таких як Іран, Саудівська Аравія, Катар, Оман, відіграє визначальну роль в управлінні поведінкою?

- а) Біблія;
- б) Тора;
- в) Коран;
- г) Заповіді Мухамеда.

12. Особливостями циклічного управління у публічному адмініструванні є:

- а) повторюваність;
- б) безперервність;
- в) стійкість;
- г) усі відповіді правильні.

13. Класична американська модель управління:

- а) до суб'єкта управління не віднесено органи влади всіх гілок влади та суттєво обмежено застосування правових управлінських впливів;
- б) до суб'єкта управління віднесено органи влади всіх гілок влади та суттєво обмежено застосування правових управлінських впливів;
- в) до суб'єкта управління не віднесено органи влади всіх гілок влади та необмежено застосування правових управлінських впливів;
- г) правильної відповіді немає.

14. Класична європейська модель управління:

- а) до суб'єкта управління віднесено органи влади тільки виконавчої гілки влади й дуже розвинена система правових управлінських впливів;
- б) до суб'єкта управління віднесено усі органи влади, окрім виконавчої гілки влади й дуже розвинена система правових управлінських впливів;
- в) до суб'єкта управління віднесено органи влади тільки виконавчої гілки влади й відсутня розвинена система правових управлінських впливів;
- г) правильної відповіді немає.

15. Суб'єкт управління діє на матеріалістичних засадах?

- а) так;
- б) ні.

16. Суб'єкт управління діє на ідеалістичних засадах?

- а) так;
- б) ні.

17. Суб'єкт управління діє на емпіричних засадах?

- а) так;
- б) ні.

18. Основний принцип матеріалістичних засад розвитку суспільства:

- а) розвиток суспільства планується, враховуючи реальні можливості об'єкта управління;
- б) розвиток суспільства не враховує реальні можливості об'єкта управління;
- в) розвиток суспільства планується, частково враховуючи реальні можливості об'єкта управління;

г) відображаються більше на державному рівні управління, коли суб'єкт управління діє.

19. Основний принцип ідеалістичних засад розвитку суспільства:

а) розвиток суспільства планується, враховуючи реальні можливості об'єкта управління;

б) відображаються більше на державному рівні управління, коли суб'єкт управління діє;

в) розвиток суспільства планується, частково враховуючи реальні можливості об'єкта управління;

г) немає правильної відповіді.

20. Субординація – це:

а) дотримання принципу відповідності повноважень і відповідальності на місцевому рівні;

б) горизонтальна впорядкованість у системі, при якій елементи характеризуються тотожністю;

в) модель соціального управління, при якій здійснюється правове перепідпорядкування одного колективу іншому або однієї особи іншій як по горизонталі, так і по вертикалі;

г) вид соціального управління, при якому здійснюється вертикальне підпорядкування, при цьому один з елементів відіграє роль головуючого, який визначає початок діяльності усіх інших.

21. Координація – це:

а) зосередження владних повноважень в єдиному центрі;

б) горизонтальна впорядкованість у системі, при якій елементи характеризуються тотожністю;

в) модель соціального управління, при якій здійснюється правове перепідпорядкування одного колективу іншому або однієї особи іншій як по горизонталі, так і по вертикалі;

г) вид соціального управління, при якому здійснюється вертикальне підпорядкування, при цьому один з елементів відіграє роль головуючого, який визначає початок діяльності усіх інших.

22. Реординація – це:

а) створення вертикальної ієрархічної структури управління;

б) горизонтальна впорядкованість у системі, при якій елементи характеризуються тотожністю;

в) модель соціального управління, при якій здійснюється правове перепідпорядкування одного колективу іншому або однієї особи іншій як по горизонталі, так і по вертикалі;

г) вид соціального управління, при якому здійснюється вертикальне підпорядкування, при цьому один з елементів відіграє роль головуючого, який визначає початок діяльності усіх інших.

23. Синергетика – це:

а) застосування експертних оцінок, соціологічних досліджень, безпосередніх спостережень за зовнішнім середовищем;

б) горизонтальна впорядкованість у системі, при якій елементи характеризуються тотожністю;

в) різновид схоластики;

г) науковий напрямок, що вивчає зв'язки між елементами структури (підсистемами), які утворюються у відкритих системах (біологічних, фізико-хімічних та інших) завдяки інтенсивному (потоківому) обміну речовиною та енергією з навколишнім середовищем у нерівноважних умовах.

24. Синергетичний ефект – це:

а) отримання інформації контактними методами через проведення спеціальних експертних і соціологічних опитувань;

б) добуток між сумою властивостей системи і сумою властивостей її компонентів;

в) сума властивостей системи і сума властивостей її компонентів;

г) різниця між сумою властивостей системи і сумою властивостей її компонентів.

25. Хто є творцем синергетичного напрямку і винахідником терміна «синергетика»?

а) Є. Хачеріді;

б) І. Забузький;

в) С. Улам;

г) Герман Хакен

ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ 2

1. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. К. : КНУ-КіМ, 2016. 167 с.
2. Бакуменко В. Д., Тимцуник В. І. Адміністративний менеджмент : навч. посіб. К. : Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2012. 334 с.
3. Дзюндзюк В. В., Мельтюхова Н. М. та ін. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. 306 с.

4. Торкатюк В. І., Мураєв Є. В., Соболева Г. Г., Світлична Т. І., Гнатченко Є. Ю. Синергетичний ефект сталого розвитку регіонів. *Формування економічних структур землеустрою, будівництва та управління нерухомістю: стан, проблеми, рішення*. Зб. матер. доп. учасн. конференції. 2013. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/37901/1/17-19.pdf> (дата звернення 2.05.2019).
5. Геєць В. М. Національна інноваційна система та інноваційно-інвестиційна діяльність. В кн.: *Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку* / За ред. акад. НАН України В. М. Гейця. К. : Ін-т екон. прогнозів. : Фенікс, 2003. 385 с.
6. Решетило В.П. Рыночный потенциал финансовых институтов и синергизм его реализации. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія*. Харків. 2004. № 630.
7. Решетило В. П. Економічна синергетика формування ринкового трансформаційного потенціалу в перехідних системах. *Економіка: зб. наук. праць*. За ред. акад. АПН України І. Ф. Прокопенка. Харків : ХДПУ, 2003. 234 с.
8. Евстигнеева Л. Преодоление третьего пути. *Вопросы экономики*. 2006. С. 33–35.
9. Осипов Ю. М. Философия хозяйства. В 2-х кн. : уч. пособ. М. : Юристь , 2001. 624 с.
10. Шумпетер Й. Теория экономического развития : уч. пособ. М. : Прогресс, 1982. 278 с.

ТЕМА 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

- 3.1 Теоретичні засади електронного урядування.
- 3.2 Основи і стратегії реалізації електронного урядування.
- 3.3 Електронний документообіг та захист інформації.
- 3.4 Електронна демократія: зміст, функції та інструментарій.
- 3.5 Захист інформаційного простору у процесах публічного управління та адміністрування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Завданнями ідеології «служіння суспільству» є:
 - а) створення стабільної та ефективної організації і діяльності виконавчої влади;
 - б) забезпечення професійної, політично нейтральної та відкритої публічної служби;
 - в) формування системи спроможного місцевого самоврядування;
 - г) всі відповіді правильні.

2. Електронне урядування (е-урядування) – це:
 - а) форма організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
 - б) оптимізація процесу надання адміністративно-соціальних послуг, політичної участі громадян у державній розбудові шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за допомогою технічних засобів, Інтернету та сучасних засобів масової інформації;
 - в) використання інформаційних і комунікаційних технологій для підвищення ефективності, економічності та прозорості уряду та можливості громадського контролю за ним;
 - г) всі відповіді правильні;

3. Вперше термін «електронний уряд» (e-government) було застосовано у:
 - а) 1992 р.
 - б) 1990 р.
 - в) 1997 р.
 - г) 1994 р.

4. Електронна держава (е-держава) – це:
 - а) використання ІКТ у державному секторі з метою покращення доступу до інформації;
 - б) надання публічних послуг, підвищення ефективності адміністративного апарату;

в) заохочення до участі громадян у процесі ухвалення політичних рішень;

г) всі відповіді правильні.

5. Основними принципами електронного урядування є такі:

а) прозорість і відкритість влади

б) конфіденційність та інформаційна безпека;

в) єдині технічні стандарти і взаємна сумісність;

г) усі відповіді правильні.

6. Конфіденційність є зворотною стороною прозорості та відкритості і стосується:

а) специфіки життєдіяльності громадянина

б) суспільства;

в) держави;

г) усі відповіді правильні.

7. Прикладами країн, де успішно реалізовано принцип першої особи є:

а) США, Велика Британія;

б) Південна Корея;

в) Сінгапур, Естонія;

г) усі відповіді правильні.

8. У які роки Концепція розвитку електронного урядування в Україні була одним із найважливіших нормативно-правових документів з розбудови електронного урядування?

а) 2009–2014;

б) 2011–2016;

в) 2010–2015;

г) 2008–2013.

9. Найважливіший нормативно-правовий документ з розбудови електронного урядування – це:

а) Постанова Кабінету Міністрів № 211 від 23.05.2003;

б) Конституція;

в) Концепція розвитку місцевого самоврядування;

г) Концепція розвитку електронного урядування в Україні.

10. Метою реформи державного управління є:

а) побудова прозорої системи державного управління;

б) створення професійного інституту державної служби;

в) забезпечення її ефективності;

г) усі відповіді правильні.

11. Що є результатом «Стратегії реформування державного управління України»?

- а) створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури державного управління;
- б) застосуванням новітніх ІКТ (електронне урядування) для забезпечення вироблення і реалізації цілісної державної політики;
- в) суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики;
- г) усі відповіді правильні.

12. Основним завданням електронного урядування визначено:

- а) створення (удосконалення) реєстрів даних громадян, юридичних осіб, земельних ділянок і нерухомості, податків, соціального страхування;
- б) забезпечення функціональної сумісності систем;
- в) здійснення обміну даними на операційному рівні, замість подання довідок та інших документів;
- г) усі відповіді правильні.

13. Скільки є базових рівнів оцінки результативності запровадження послуг?

- а) 4;
- б) 5;
- в) 3;
- г) 6;

14. Охарактеризуйте I і II рівень оцінки результативності запровадження послуг?

- а) подання заяви та оплата послуги в режимі реального часу;
- б) надання інформації та завантаження заяви в електронній формі;
- в) повністю інтегрована послуга;
- г) немає правильної відповіді.

15. Охарактеризуйте III рівень оцінки результативності запровадження послуг?

- а) подання заяви та оплата послуги в режимі реального часу;
- б) надання інформації та завантаження заяви в електронній формі;
- в) повністю інтегрована послуга;
- г) немає правильної відповіді.

16. Охарактеризуйте I і II рівень оцінки результативності запровадження послуг?

- а) подання заяви та оплата послуги в режимі реального часу;
- б) надання інформації та завантаження заяви у електронній формі;
- в) повністю інтегрована послуга;
- г) немає правильної відповіді.

17. Частка користувачів, які отримують послуги в електронному вигляді, має збільшитися до ____ відсотків до кінця 2020 року:

- а) немає правильної відповіді;
- б) 40;
- в) 15;
- г) 30.

18. Електронний документ не може бути застосовано як оригінал, якщо цим документом є:

- а) свідоцтво про право на спадщину;
- б) документ, який відповідно до законодавства може бути створений лише в одному оригінальному примірнику;
- в) в інших випадках, передбачених законодавством;
- г) усі відповіді правильні.

19. Організація документообігу не ґрунтується на таких принципах:

- а) немає правильної відповіді;
- б) однократна реєстрація документа;
- в) безперервність руху документа;
- г) рух документів повинен мати найменшу кількість повернень на попередні етапи.

20. Основними етапами документообігу в організації є:

- а) оброблення документів, які надходять в організацію (прийом і реєстрація);
- б) попередній розгляд документів керівником;
- в) організація руху документів всередині організації: доведення документів до виконавців, контроль за їх виконанням, проходження узгодження та підпис проектів документів;
- г) усі відповіді правильні.

21. Створення електронного документа завершується накладанням:

- а) правильна відповідь відсутня;
- б) електронного підпису;
- в) електронного штампуг;
- г) електронної печатки.

22. Найбільш ефективним рівнем протидії загрозам і створення інформаційної безпеки є:

- а) приватний;
- б) транспортний;
- в) прикладний;
- г) законодавчий.

ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ 3

1. Модернізація державного сектора: відкритість влади. *Policy Brief*. 2007. Квітень. С. 1–2.
2. Нові управлінські цінності. *Бюрократ*. 2007. № 8–9. С. 7.
3. Окинавская хартия информационного общества (G8). URL: <http://www.iis.ru/events/okinava/charter.ru.html> (дата звернення 3.05.2019).
4. Чукут С. А., Кукарін О. Б. Опорний конспект лекцій з курсу «Електронне урядування». К. : НАДУ, 2009. 80 с.
5. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості. Регіональні дослідження: монографія. К. : УАДУ, 2001. 112 с.
6. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. *Офіційний вісник України*. 22.07.2016. № 55. С. 36.
7. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. : у 15 ч. / За заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2017.
8. Азарова А. О., Ткачук Л. М., Нікіфорова Л. О., Шиян А. А., Хошаба О. М. Публічне управління та адміністрування в контексті захисту його інформаційного простору. *Вісник Житомирського державного технічного університету*. № 2.
9. Хошаба О. М. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / За заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Ч. 13: Захист інформації в системах електронного урядування. К. : ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.

ТЕМА 4. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

4.1 Національна безпека як важлива складова публічного управління та адміністрування. Суб'єкти забезпечення національної безпеки, їх функції та повноваження.

4.2 Публічне управління у сфері національної безпеки як система та специфічний вид державно-управлінської діяльності.

4.3 Забезпечення національної безпеки в системі публічного управління та адміністрування.

4.4 Особливості управління інформаційною безпекою в системі ЗНБ під час інформаційної війни.

4.5 Аналіз існуючих інформаційних моделей захисту інформації в публічному управлінні та адмініструванні.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Що входить до основних принципів забезпечення національної безпеки?

- а) пріоритет прав і свобод людини і громадянина;
- б) пріоритет прав і свобод фізичних та юридичних осіб;
- в) пріоритет прав і свобод багатих громадян;
- г) пріоритет договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів;
- г) використання механізмів міжнародної колективної безпеки;
- д) забезпечення умов для розв'язання конфліктів військовими силами.

2. Що з перерахованого є об'єктами національної безпеки?

- а) Рада національної безпеки і оборони України;
- б) Президент України;
- в) людина і громадянин
- г) Збройні сили України, Служба безпеки України;
- г) Верховна Рада України;
- д) суспільство;
- е) суди загальної юрисдикції;
- е) держава.

3. Що з перерахованого є суб'єктами забезпечення національної безпеки?

- а) Рада національної безпеки і оборони України;
- б) Президент України;
- в) людина і громадянин;
- г) Збройні Сили України, Служба безпеки України;
- г) Верховна Рада України;

- д) суспільство;
- е) суди загальної юрисдикції;
- є) держава.

4. Рада національної безпеки і оборони України

- а) визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;
- б) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;
- в) забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;
- г) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони;
- ґ) здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру України».

5. Верховна Рада України в межах повноважень, визначених Конституцією України:

- а) визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;
- б) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;
- в) забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;
- г) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони;
- ґ) здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру України».

6. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади:

- а) визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;
- б) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;
- в) забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;
- г) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони;
- г) здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру України».

7. Воєнна організація держави:

- а) визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;
- б) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;
- в) забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;
- г) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони;
- г) здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру України».

8. Прокуратура України:

- а) визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, ви-

значення загальної структури, чисельності, функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;

б) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;

в) забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;

г) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони;

г) здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру України».

9. Правоохоронні органи:

а) забезпечують оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;

б) ведуть боротьбу зі злочинністю і протидіють тероризму, забезпечують захист і врятування населення в разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру;

в) забезпечують вирішення питань у сфері національної безпеки, віднесених законодавством до їхньої компетенції;

г) забезпечують виконання передбачених Конституцією України і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України завдань, здійснюють реалізацію концепцій, програм у сфері національної безпеки, підтримують у стані готовності до застосування сили та засоби забезпечення національної безпеки.

10. Загроза – це:

а) об'єктивно існуюча можливість негативного впливу на суспільство, особистість, державу, природне середовище, підприємство, в результаті якого їм може бути заподіяні будь-які збитки;

б) сукупність умов та факторів, що створюють небезпеку для інтересів держави та суспільства.

в) захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави;

г) правильна відповідь відсутня.

11. Небезпека – це:

а) захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави;

- б) сукупність умов та факторів, що створюють небезпеку для інтересів держави та суспільства.
- в) об'єктивно існуюча можливість негативного впливу на суспільство, особистість, державу, природне середовище, підприємство, в результаті якого їм може бути заподіяні будь-які збитки;
- г) правильна відповідь відсутня.

12. Публічне управління у сфері національної безпеки, як система та специфічний вид державно-управлінської діяльності є невід'ємною складовою державного управління, що охоплює ...*(оберіть зі списку)* ... сфери життєдіяльності суспільства та держави.

- а) соціальну;
- б) економічну;
- в) релігійну;
- г) культурну;
- г) гуманітарну;
- д) політичну.

13. Відповідно до ймовірності реалізації небезпеки бувають:

- а) неймовірні;
- б) ймовірні;
- в) реальні;
- г) мало ймовірні;
- г) гіпотетичні.

14. За спрямованістю посягань загрози бувають:

- а) загрози інтересам особи;
- б) загрози інтересам суспільства;
- в) загрози інтересам держави;
- г) правильні відповіді а) та в)
- г) правильна відповідь відсутня.

15. За характером виникнення загрози бувають:

- а) глобальні загрози;
- б) територіальні загрози;
- в) військові загрози;
- г) невійськові загрози;
- г) правильна відповідь відсутня.

16. За характером засобів застосування:

- а) економічний тиск;
- б) військові загрози;
- в) політичний тиск;

- г) невійськові загрози;
- г) тероризм.

17. За правовою ознакою загрози бувають:

- а) загрози протиправного характеру;
- б) загрози з боку конституційного суду;
- в) загрози судової гілки влади на підлеглих територіях;
- г) загрози, що проявляються в межах чинного законодавства.

18. За розташуванням джерел загрози поділяють на:

- а) внутрішні;
- б) зовнішні;
- в) правильні відповіді а) та б);
- г) правильна відповідь відсутня.

19. За характером загрози поділяють на:

- а) соціальні;
- б) політичні;
- в) техногенні;
- г) економічні;
- г) природні;
- д) гуманітарні.

20. За масштабами можливих наслідків небезпеки бувають:

- а) глобальні;
- б) континентальні;
- в) довгострокові;
- г) державні;
- г) регіональні;
- д) короткострокові;
- е) субрегіональні;
- є) національні;
- ж) локальні.

21. ... – це основний інструмент політичної системи суспільства, що здійснює управління останнім, охорону його економічної та соціальної структури, організацію і впорядкування соціально неоднорідного суспільства, забезпечення його цілісності та безпеки

- а) Держава;
- б) Президент;
- в) Конституція;
- г) правильна відповідь відсутня.

22. Потенційний виклик – це ...

- а) ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці;
- б) ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам в формі офіційних чи не офіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби;
- в) ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам;
- г) ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей у формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає;
- ґ) ситуація, коли склалися умови, за яких безпосередня небезпека нанесення збитку (шкоди) життєво важливим національним інтересам і національним цінностям є реальністю.

23. Реальний виклик – це:

- а) ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці;
- б) ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам в формі офіційних чи не офіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби;
- в) ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам;
- г) ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей в формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає;
- ґ) ситуація, коли склалися умови, за яких безпосередня небезпека нанесення збитку (шкоди) життєво важливим національним інтересам і національним цінностям є реальністю.

24. Потенційна загроза – це:

- а) ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці;
- б) ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам в формі офіційних чи не офіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби;
- в) ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам;
- г) ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей в формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає;
- ґ) ситуація, коли склалися умови, за яких безпосередня небезпека нанесення збитку (шкоди) життєво важливим національним інтересам і національним цінностям є реальністю.

25. Реальна загроза – це:

- а) ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці;
- б) ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам у формі офіційних чи не офіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби;
- в) ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам;
- г) ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей у формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає;
- ґ) ситуація, коли склалися умови, за яких безпосередня небезпека нанесення збитку (шкоди) життєво важливим національним інтересам і національним цінностям є реальністю.

26. Реальна небезпека – це:

- а) ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці;
- б) ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам у формі офіційних чи не офіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби;
- в) ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам;
- г) ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей в формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає;
- г) ситуація, коли склалися умови, за яких безпосередня небезпека нанесення збитку (шкоди) життєво важливим національним інтересам і національним цінностям є реальністю.

ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ 4

1. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 964-ІУ1. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 02.03.2019).
2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-19. URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 02.03.2019).
3. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підруч. К. : НАДУ, 2012. 544 с.
4. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України № 287/2015 від 26 трав. 2015 р. URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>. (дата звернення: 03.03.2019).
5. Стратегія кібербезпеки України : Указ Президента України № 96/2016 від 15 берез. 2016 р. URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>. (дата звернення: 03.03.2019).

6. Воєнна доктрина України : Указ Президента України № 555/2015 від 24 верес. 2015 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> (дата звернення: 03.03.2019).
7. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : монографія. К. : УАДУ, 2000. 328 с.
8. Барабаш Г. О., Луценко Т. О. Організаційно-правові основи державного управління : конспект лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2016. 40 с.
9. Богуш В. М., Юдін О. К. Інформаційна безпека держави : навч. посіб. К. : МК-Прес, 2005. 432 с.
10. Богуш В. М., Довидьков О. А., Кривуца В. Г. Теоретичні основи захищених інформаційних технологій : навч. посіб. К. : ДУІКТ, 2010. 454 с.
11. Голобородько Т. В., Дубіна О. Д. Використання інформаційних технологій в публічному адмініструванні: досвід України та європейські орієнтири. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 6. 2018. URL: www.dy.nauka.com.ua (дата звернення: 13.03.2019).

ТЕМА 5. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

- 5.1 Органи місцевого самоврядування: функції, повноваження та організаційна структура.
- 5.2 Децентралізація як ключовий фактор забезпечення ефективності місцевого самоврядування.
- 5.3 Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування в Україні.
- 5.4 Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування та особливості управління нею.
- 5.5 Досвід муніципального управління в зарубіжних країнах.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Однією з найбільш важливих ознак побудови демократичної держави є розвиток:
 - а) місцевого самоврядування;
 - б) національних ринків;
 - в) економічного співробітництва;
 - г) економічного зростання.

2. В Україні існує значний історичний досвід щодо формування демократичних інституцій: вперше на конституційному рівні принцип визнання місцевого самоврядування було закріплено ще в Конституції гетьмана П. Орлика:
 - а) 1709р;
 - б) 1711;
 - в) 1710р;
 - г) 1838р.

3. Згідно зі Ст. ... Конституції України, народ здійснює владу безпосередньо через органи державної влади та органи місцевого самоврядування:
 - а) Ст. 15;
 - б) Ст. 192;
 - в) Ст. 228;
 - г) Ст. 5.

4. Місцеве самоврядування в Україні – це:
 - а) гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

б) жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільного об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;

в) сукупність органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та організаційних форм, за допомогою яких відповідна територіальна громада або її складові частини виконують завдання та функції місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення;

г) представницькі органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси відповідної сільської, селищної, міської або районної територіальні громади та здійснюють від їх імені функції і повноваження місцевого самоврядування.

5. Територіальна громада – це:

а) гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

б) жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільного об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;

в) сукупність органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та організаційних форм, за допомогою яких відповідна територіальна громада або її складові частини виконують завдання та функції місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення;

г) представницькі органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси відповідної сільської, селищної, міської або районної територіальні громади та здійснюють від їх імені функції і повноваження місцевого самоврядування.

6. Організаційна структура системи місцевого самоврядування – це:

а) гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

б) жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільного об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;

в) сукупність органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та організаційних форм, за допомогою яких відповідна територіальна громада або її складові частини виконують завдання та функції місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення;

г) представницькі органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси відповідної сільської, селищної, міської або районної територіальні громади та здійснюють від їх імені функції і повноваження місцевого самоврядування.

7. Органами місцевого самоврядування є:

а) гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

б) жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільного об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;

в) сукупність органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та організаційних форм, за допомогою яких відповідна територіальна громада або її складові частини виконують завдання та функції місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення;

г) представницькі органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси відповідної сільської, селищної, міської або районної територіальні громади та здійснюють від їх імені функції і повноваження місцевого самоврядування.

8. Яка кількість фундаментальних принципів самоврядності та самостійності територіальних громад, що закладені у Європейській Хартії місцевого самоврядування?

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

9. За своєю структурою повноваження місцевого самоврядування поділяються на:

- а) власні та делеговані;
- б) організаційні та делеговані;
- в) організаційні та власні;
- г) власні, делеговані та організаційні.

10. У структурі системи місцевого самоврядування можна виділити два основних елементи:

- а) ефективну модель регіонального розвитку та органи місцевого самоврядування;
- б) територіальну громаду та місцеві органи;
- в) територіальну громаду та органи місцевого самоврядування;
- г) всі відповіді вірні.

11. Територіальна громада безпосередньо вирішує питання, віднесені до відання місцевого самоврядування використовуючи такі форми прямої демократії:

- а) міський референдум;
- б) місцеві вибори;
- в) загальні збори громадян за місцем проживання, колективні та індивідуальні звернення;
- г) всі відповіді правильні.

12. До компетенції органів місцевого самоврядування належать такі ключові питання:

- а) затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування;
- б) затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього, затвердження звіту про його виконання;
- в) передача частини повноважень відповідним особам в регіонах, що здійснюється в централізованій державі, причому зберігається значний вплив вищого органу управління;
- г) відповіді а і б правильні.

13. Централізація – це:

- а) форма організації державного управління, за якої більшість владних повноважень зосереджена в єдиному центрі, а управлінська система являє собою вертикальну структуру, побудовану на засадах субординації;
- б) процес передавання частини функцій та повноважень вищими рівнями управління нижчим (від центральних органів виконавчої влади до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування); у широкому розумінні – послаблення або скасування централізації;
- в) прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;
- г) надання згоди на розміщення на адміністративно-територіальній одиниці нових об'єктів.

14. Децентралізація – це:

а) форма організації державного управління, за якої більшість владних повноважень зосереджена в єдиному центрі, а управлінська система являє собою вертикальну структуру, побудовану на засадах субординації;

б) процес передавання частини функцій та повноважень вищими рівнями управління нижчим (від центральних органів виконавчої влади до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування); у широкому розумінні – послаблення або скасування централізації;

в) прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;

г) надання згоди на розміщення на адміністративно-територіальній одиниці нових об'єктів.

15. Дозволяє збільшити конкуренцію між регіонами за залучення інвестицій:

а) централізація;

б) фундаментальні принципи;

в) децентралізація;

г) всі відповіді правильні.

16. Види децентралізації:

а) деконцентрація та деволуція;

б) концентрація та девольвація;

в) концентрація та інволюція;

г) всі відповіді не правильні.

17. Деконцентрація – це:

а) надання прав органам самоврядування приймати рішення і вести самостійну фінансову та управлінську діяльність;

б) вирішення питань регулювання земельних відносин;

в) встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету;

г) передача частини повноважень відповідним особам в регіонах, що здійснюється в централізованій державі, причому зберігається значний вплив вищого органу управління.

18. Деволуція – це:

а) надання прав органам самоврядування приймати рішення і вести самостійну фінансову та управлінську діяльність;

б) вирішення питань регулювання земельних відносин;

в) встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету;

г) передача частини повноважень відповідним особам в регіонах, що здійснюється в централізованій державі, причому зберігається значний вплив вищого органу управління.

19. Основними завданнями децентралізації є:

а) передача повноважень від органів виконавчої влади на рівень територіальних громад і закріплення за ними достатніх фінансових ресурсів;

б) чітке розмежування повноважень між органами виконавчої влади та між різними рівнями органів місцевого самоврядування;

в) посилення відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування за свої рішення перед виборцями і державою;

г) всі відповіді правильні.

20. Виберіть правильний принцип для формування раціонального співвідношення централізації та децентралізації:

а) принцип компліментарності передбачає установку на неперервність у структурі влади. За такого принципу створюються умови рівномірного розподілу владних функцій по всій вертикалі управління. Характерною ознакою рівномірного розподілу влади у структурі управління є виділення владних повноважень як згори, так і знизу;

б) принцип визначення послуг, які надає кожен із рівнів влади, чітке визначення власних і делегованих повноважень, виправлення невідповідності, що існує між повноваженнями щодо прийняття рішень і відповідальністю за надання послуг;

в) принцип виділення відповідних фінансових ресурсів та узгодження процедур бюджетного процесу для ефективного надання адміністративних послуг;

г) жодна відповідь неправильна.

21. Який Закон було прийнято з метою підвищення ефективності управління суспільним розвитком на відповідній території, що врегульовує відносини між двома або більше територіальними громадами на договірних засадах із метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень?

а) Про економічне підтримання територіальних громад;

б) Про культурний розвиток територіальних громад;

в) Про ефективне використання територіальних громад;

г) Про співробітництво територіальних громад.

22. Основними проблемами, що постали перед органами місцевого самоврядування та потребують невідкладного вирішення, є:

а) економічна неспроможність переважної більшості територіальних громад, органів місцевого самоврядування щодо здійснення власних і делегованих повноважень;

б) виділення відповідних фінансових ресурсів та узгодження процедур бюджетного процесу для ефективного надання адміністративних послуг;

в) передача повноважень від органів виконавчої влади на рівень територіальних громад і закріплення за ними достатніх фінансових ресурсів;

г) всі відповіді неправильні.

23. Для утворення громад та консолідації їх ресурсів для вирішення місцевих проблем протягом першого періоду реформи було ухвалено закони:

а) «Про співробітництво територіальних громад»;

б) «Про добровільне об'єднання територіальних громад»;

в) «Про зміни до Бюджетного кодексу»;

г) «Про зміни до Податкового кодексу»;

д) усі закони були ухвалені.

24. Комунальна власність – це:

а) власність села, а також спільна власність однієї територіальної громади;

б) власність територіальної громади села, селища, міста, району в місті, а також спільна власність однієї територіальної громади;

в) власність держави;

г) власність територіальної громади села, селища, міста, району в місті, а також спільна власність двох або більше територіальних громад.

25. Право комунальної власності базується на таких принципах:

а) законності – означає верховенство права, відповідність законодавству України та іншим нормативно-правовим актам;

б) гласності, що передбачає прозорість прийняття рішень та прилюдне обговорення намірів та результатів управління комунальною власністю;

в) правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності територіальних громад – означає незалежність у використанні та розпорядженні комунальною власністю у своїх інтересах як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування;

г) усі відповіді правильні.

ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ 5

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 2882/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2019).
2. Державна регіональна політика України : особливості та стратегічні пріоритети : монографія / За ред. З. С. Варналія. Київ : НІСД, 2007. 820 с.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення: 12.05.2019).
4. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>. (дата звернення: 12.05.2019).
5. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К. : 2017. 110 с.
6. Небава М. І., Ткачук Л. М. Управління регіональним розвитком : ел. навч. посіб. URL : https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/ (дата звернення: 12.05.2019).

ТЕМА 6. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

6.1 Суть та основні моделі соціальної політики.

6.2 Державні соціальні стандарти як основа нормативно-правового забезпечення соціальної політики.

6.3 Диференціація соціальної політики в регіональному аспекті.

6.4 Методологічні підходи до оцінки рівня життя населення.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Сфера соціальної політики – це:

а) частина політики держави, яка своїми діями пом'якшує негативні наслідки індивідуальної і соціальної нерівності, соціально-економічних потрясінь у суспільстві;

б) соціальний захист і соціальне забезпечення населення, насамперед тих, хто вже чи ще не може брати участі в суспільному виробництві або тимчасово незайняті;

в) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

г) систему законодавчо закріплених економічних, соціальних, правових гарантій та заходів (сукупність організаційно-правових форм та видів) щодо захисту населення від соціальних ризиків.

2. Основними цілями соціальної політики держави на сучасному етапі соціально-економічного розвитку України є:

а) створення кожному дієздатному громадянину умов, що дозволяють йому працюю підтримувати власний добробут;

б) соціальний захист людей з обмеженими можливостями;

в) удосконалення базового державного соціального стандарту – прожиткового мінімуму;

г) усі відповіді правильні.

3. Чим характеризується Американська модель соціальної політики?

а) вона відзначається надзвичайно високою часткою ВВП, яка розподіляється через бюджет (понад 50%), акумулюванням у руках держави значних фінансових ресурсів, домінуванням ідеї рівності та солідарності у здійсненні соціальної політики, активною упереджувальною політикою, профілактичними заходами у сфері зайнятості, жорсткою політикою доходів, високим рівнем соціального захисту населення, що забезпечується в основному за державні кошти;

б) характеризується високими обсягами ВВП, що перерозподіляється через державний бюджет (близько 50%), створенням розвиненої системи соціального захисту на основі залучення коштів держави та підприємців;

в) найбільш лібералізований варіант, який базується на принципі відокремлення соціального захисту від вільного ринку й обмеженні захисту лише тих, хто не має інших доходів, крім соціальних виплат. При цьому забезпечується досить високий рівень і якість життя основної частини населення;

г) соціальної політики передбачає проведення політики вирівнювання доходів, особливу політику використання робочої сили (система довічного найму з певними сучасними модифікаціями), домінування психології колективізму, солідарності в доходах, досягнення консенсусу між різними суб'єктами у вирішенні соціально-економічних проблем, виділення питань підвищення життєвого рівня населення в ранг національних пріоритетів.

4) Соціальна регіональна диференціація – це:

а) інтегровані показники соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів;

б) розроблення методики побудови інтегрального показника рівня життя населення регіонів України є найбільш вдалим вирішенням процесу оцінювання міжрегіональних розбіжностей рівня життя;

в) виявляється, передусім, у регіональній соціальній нерівності, що виражається у соціальних диспропорціях розвитку регіонів;

г) показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами.

5) Найпростіший і водночас комплексний індикатор оцінювання ефективності регіональної соціальної політики – це:

а) диференціація регіонів за рівнем людського розвитку;

б) інтегровані показники соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів;

в) регіональний індекс людського розвитку;

г) ступінь задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб людей.

б) Прожитковий мінімум – це:

а) показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами;

б) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

в) встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму;

г) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

7) Індекс вартості життя – це:

а) індекс роздрібних цін спеціального набору товарів і послуг, що входить в бюджет середнього споживача (споживчий кошик) і становить його прожитковий мінімум;

б) визначення споживчого кошика на основі фактичної структури споживчих витрат, яка встановлюється за показниками сімейних бюджетів;

в) ступінь задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб людей;

г) інтегрований показник соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів.

8) Скільки складових має Індекс людського розвитку?

а) 1;

б) 2;

в) 3;

г) 4.

9) Кошик споживача – це:

а) загальне споживання населенням матеріальних благ і послуг на душу населення;

б) реальні доходи з обліком суспільних послуг на душу населення в цілому і за окремими соціальними групами;

в) вартість стандартного набору товарів та послуг масового вжитку середнього споживача в конкретній країні в певний час;

г) матеріальний добробут населення.

10) Статистичний підхід – це:

- а) визначення споживчого кошика на основі фактичної структури споживчих витрат, яка встановлюється за показниками сімейних бюджетів;
- б) побудова ієрархічної системи показників, яка дасть чітку відповідь, за рахунок яких аспектів той чи інший регіон має високий або навпаки низький рівень життя населення;
- в) розроблення методики побудови інтегрального показника рівня життя населення регіонів України;
- г) визначення критеріїв бідності та шляхи її зниження є невід'ємною складовою всіх національних стратегій і програм підвищення рівня життя населення.

11) Для моделі соціального захисту в адміністративно-командній економіці характерним є:

- а) збереження та підтримка діючих систем життєзабезпечення населення та поступовий процес їх розширення за рахунок нових форм, адекватних конкурентній економіці;
- б) превалювання ідеї вторинності соціальної сфери щодо виробництва; жорсткий контроль державою соціальних відносин; зрівняльний принцип розподілу (егалітаризм), низький рівень доходів; визнання зарплати, отриманої на державних підприємствах, їх основним джерелом;
- в) поступовість у реформуванні соціальної сфери з урахуванням особливостей цього періоду;
- г) загальне споживання населенням матеріальних благ і послуг на душу населення; реальні доходи на душу населення загалом і за окремими соціальними групами; індекс вартості життя (індекс споживчих цін) в цілому і за окремими соціальними групами.

12) Державні соціальні гарантії – це:

- а) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;
- б) забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій достатнього життєвого рівня для кожного;
- в) встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму;
- г) систему законодавчо закріплених економічних, соціальних, правових гарантій та заходів (сукупність організаційно-правових форм та видів) щодо захисту населення від соціальних ризиків.

13) Рівень життя населення – це:

- а) ступінь задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб людей;
- б) інтегровані показники соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів;
- в) мінімальні норми задоволення фізіологічних, соціальних і духовних потреб;
- г) найпростіший і водночас комплексний індикатор оцінювання ефективності регіональної соціальної політики.

14) До методів соціальної політики не належить:

- а) створення мережі центрів служб зайнятості й бірж праці;
- б) прогнозування стану загальнонаціональних і регіональних ринків праці;
- в) створення кожному дієздатному громадянину умов, що дозволяють йому працювати підтримувати власний добробут;
- г) діяльність у галузі охорони здоров'я та гігієни.

15) Соціальні норми і нормативи – це:

- а) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості;
- б) показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами;
- в) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;
- г) забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій достатнього життєвого рівня для кожного.

16) Соціальний захист населення – це:

- а) складова соціальної політики і цілеспрямована діяльність державного, приватного та недержавного некомерційного секторів економіки з метою забезпечення добробуту, умов для гідного життя людини, розвитку її особистості й соціальної стабільності в суспільстві;
- б) забезпеченість населення більш комфортним житлом (умови проживання), доступністю закладів освіти та охорони здоров'я (соціальне середовище);

в) стандартизація рівня життя населення регіонів, забезпечення рівного доступу до якісних освітніх та медичних послуг, сучасного комфортного житла, забезпечення рівних умов зайнятості як основного джерела доходів населення;

г) покращення якості життя широких верств населення регіону.

17) Державні соціальні стандарти – це:

а) показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами;

б) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

в) систему законодавчо закріплених економічних, соціальних, правових гарантій та заходів (сукупність організаційно-правових форм та видів) щодо захисту населення від соціальних ризиків; складову соціальної політики і цілеспрямовану діяльність державного, приватного та недержавного некомерційного секторів економіки з метою забезпечення добробуту, умов для гідного життя людини, розвитку її особистості й соціальної стабільності в суспільстві;

г) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

18) Оцінка рівня життя населення регіонів України проводиться за аспектами:

а) матеріальний добробут населення;

б) умови життя населення;

в) соціальне середовище;

г) всі варіанти правильні.

19) Матеріальний добробут населення найбільш повно характеризує:

а) масштаби розшарування населення за рівнем доходів, витрат і майнового стану, яким визначається соціальний статус особи або соціальної групи в соціально-економічній структурі суспільства;

б) розвиненість соціальної інфраструктури, основна мета розвитку якої – надання максимальній кількості мешканців регіону благ та послуг високої якості відповідно до науково обґрунтованих нормативів або фактичних потреб;

в) забезпечення населення регіонів найбільш необхідною інфраструктурою, тобто лікарнями та можливістю отримати невідкладну допомогу;

г) всі варіанти неправильні.

20) Індекс якості життя характеризує:

а) забезпечення населення регіонів найбільш необхідною інфраструктурою, тобто лікарнями та можливістю отримати невідкладну допомогу;

б) розвиненість соціальної інфраструктури, основна мета розвитку якої – надання максимальній кількості мешканців регіону благ та послуг високої якості відповідно до науково обґрунтованих нормативів або фактичних потреб;

в) рівень освіти; медичного обслуговування; тривалість життя; ступінь зайнятості населення; його платоспроможність; доступ до політичного життя тощо;

г) забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

21) Рівень і якість життя – це:

а) індекс розвитку людського потенціалу;

б) інтегровані показники соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів;

в) ступінь задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб людей;

г) вартість товарів та послуг, необхідних для задоволення тільки основних фізіологічних потреб, причому протягом відносно короткого періоду, практично без придбання одягу, взуття, інших непродовольчих товарів.

22) Фізіологічний мінімум – це:

а) мінімальні норми задоволення фізіологічних, соціальних і духовних потреб. Це вартість товарів та послуг, які суспільство визнає необхідними для збереження прийняттого рівня життя;

б) базовий державний соціальний стандарт;

в) вартість стандартного набору товарів та послуг масового вжитку середнього споживача в конкретній країні в певний час;

г) вартість товарів та послуг, необхідних для задоволення тільки основних фізіологічних потреб, причому протягом відносно короткого періоду, практично без придбання одягу, взуття, інших непродовольчих товарів.

23) Складові показники, що характеризують рівень життя населення регіонів України:

- а) матеріальний добробут населення;
- б) бідність;
- в) умови проживання населення;
- г) всі варіанти правильні.

24) Регіональна соціальна політика спрямована на:

- а) подолання соціальних диспропорцій у розвитку окремих регіонів;
- б) оцінювання ефективності регіональної соціальної політики;
- в) створення передумов та вмотивування регіональних владних структур до прискореного розвитку за перспективними напрямками, за одночасної концентрації уваги на розв'язанні найгостріших проблем людського розвитку;
- г) регіонального розвитку як для зміцнення соціально-економічної стійкості регіону, виявлення регіонів з напруженою соціальною ситуацією, так і для подальшого соціально-економічного зростання регіонів.

25) Головна ідея формування регіональних індексів полягає у тому, що:

- а) такий важливий та універсальний показник розвитку суспільства повинен мати надлишкову інформативність, що є надійною гарантією проти його викривлення в бік завищення чи заниження;
- б) розроблення методики побудови інтегрального показника рівня життя населення регіонів України є найбільш вдалим вирішенням процесу оцінювання міжрегіональних розбіжностей рівня життя;
- в) життєвий рівень населення певного регіону або якість життя його населення є важливим аспектом регіонального розвитку як для зміцнення соціально-економічної стійкості регіону, виявлення регіонів з напруженою соціальною ситуацією, так і для подальшого соціально-економічного зростання регіонів;
- г) якість життя є результатом дії цілої низки об'єктивних та суб'єктивних чинників, причому останні мають як загальнонаціональний, так і регіональний характер, тобто змінюються під впливом рішень центральної або місцевої влади.

ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ 6

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2019).
2. Небава М. І., Ткачук Л. М. Управління регіональним розвитком : ел. навч. посіб. URL : https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/ (дата звернення: 12.05.2019).
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5.10.2000 р. N 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14> (дата звернення: 12.05.2019).
4. Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України / За ред. Л. М. Черенько. К. : Консультант, 2006. 428 с.
5. Державна регіональна політика України : особливості та стратегічні пріоритети : монографія / За ред. З. С. Варналія. К. : НІСД, 2007. 820 с.
6. Небава М. І. Формування та використання системи соціальних стандартів і гарантій у перехідній економіці. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2001. Вип. 109, 110. С. 87–91.
7. Антоненко О. І. Розвиток системи соціального захисту населення регіону : автореф. дис. на здобуття канд. ек. наук : 08.09.01. Одеса, 2006. 18 с.

РОЗДІЛ 7. ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

7.1 Інститути публічного управління.

7.2 Феноменологія і методологія попередження та подолання політико-управлінських конфліктів.

7.3 Суть і зміст, складові, чинники трансформації інститутів і процесів публічного управління.

7.4 Публічна влада територіальних публічних колективів.

7.5 Суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини. Повноваження суб'єктів та об'єктів.

7.6 Контроль у публічному управлінні.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Інститути в суспільстві – це:
 - а) механізм, що забезпечує соціальний порядок, інтеграцію, стійкість і стабільність суспільства;
 - б) створені людиною обмежувальні рамки, які організують взаємини між людьми;
 - в) форми соціальної практики, які санкціонуються і підтримуються за допомогою соціальних норм;
 - г) основний політичний інститут, що організує, спрямовує і контролює спільну діяльність і стосунки, відносини людей.

2. Із точки зору розвитку демократії інститути поділяться на дві категорії:
 - а) інклюзивні та екстрактивні;
 - б) політичні та соціальні;
 - в) наукові та методологічні;
 - г) дослідницькі та інклюзивні.

3. Під політико-управлінським конфліктом розуміють:
 - а) зіткнення, протиборство різних соціально-політичних сил, суб'єктів політики в їх прагненні реалізувати свої інтереси, пов'язані з боротьбою за здобуття або утримання влади, зумовлене протилежністю їх політичних інтересів і цінностей;
 - б) протистояння суб'єктів соціально-політичних стосунків із приводу недостатньої кількості соціально-економічних ресурсів, для вирішення якого слід застосувати соціальні, економічні чи політичні засоби;
 - в) найвищу стадію розвитку суперечностей у відносинах між людьми, соціальними групами, суспільства загалом, яка характеризується зіткненням протилежно спрямованих інтересів, цілей, позицій суб'єктів взаємодії;
 - г) немає правильної відповіді.

4. Предметом у політико-управлінському конфлікті є:

- а) виборці, ринки збуту, заробітна плата, фінанси, загалом все те, що має безпосереднє відношення до життя громадян;
- б) реально існуюча чи уявна проблема, через яку конфліктуючі сторони ведуть боротьбу;
- в) конкретне спірне питання яке необхідно вирішити, підчас взаємодії людей або груп пов'язаних між собою відносинами залежності;
- г) немає правильної відповіді.

5. Об'єктом політико-управлінського конфлікту є:

- а) виборці, ринки збуту, заробітна плата, фінанси, загалом все те, що має безпосереднє відношення до життя громадян;
- б) реально існуюча чи уявна проблема, через яку конфліктуючі сторони ведуть боротьбу;
- в) певна сфера реального життя, коло суспільних, організаційних і міжособистісних відносин в яких між людьми виникають протиріччя;
- г) немає правильної відповіді.

6. Конфронтація – це:

- а) вид політико-правової реформи, яка здійснюється у сфері виконавчої влади та стосується як її організаційної структури;
- б) протиборство, зіставлення, зіткнення систем, інтересів, класів, переконань, людей і соціальних груп населення;
- в) боротьба суб'єктів соціальної взаємодії на підґрунті різноспрямованих цінностей, поглядів та інтересів у процесі виробництва;
- г) протиборство, зіставлення, зіткнення систем, інтересів, класів, переконань, партій і держав.

7. Ідеологічна конфронтація або «холодна війна» – це:

- а) збройне протистояння двох або більше держав за певний ресурс;
- б) війна з застосуванням лише «холодної» зброї;
- в) тотальне і глобальне протистояння двох наддержав у межах біполярної системи міжнародних відносин;
- г) комплекс заходів, спрямований на захоплення чужих природних, енергетичних та людських ресурсів.

8. Що розуміють під поняттям «Конфлікти духовної сфери»?

- а) боротьба суб'єктів соціальної взаємодії на підґрунті різноспрямованих цінностей, поглядів та інтересів у процесі виробництва, розподілу і споживання різних духовних цінностей;
- б) крайній випадок загострення соціальних протиріч, який виражається в зіткненні різних соціальних спільнот, зумовленому протилежністю чи суттєвою відмінністю їх інтересів, цілей, тенденцій розвитку;

в) тотальне і глобальне протистояння двох наддержав у межах біполярної системи міжнародних відносин;

г) наявність протиріччя (реального чи уявного, вигаданого), що оцінюється як непереборне і набуває відкритої, демонстративної форми.

9. До найбільш гострих духовних конфліктів належать:

а) релігійні;

б) ідеологічні;

в) конфлікти у сфері мистецтва;

г) усі відповіді правильні.

10. Адміністративно-територіальний устрій – це:

а) територіальна організація держави з поділом її на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці (область, регіон, провінція, земля, місто, громада, село тощо), відповідно до яких будуються і функціонують система органів державної влади та система місцевого самоврядування;

б) поділ населення за територіальним принципом;

в) форма державного устрою, за якого територія держави поділяється на адміністративно-територіальні одиниці;

г) немає правильної відповіді.

11. Судово-правова реформа – це:

а) різновид правової реформи, складова політики розвитку правової системи. комплекс заходів законодавчого та організаційно-правового характеру, спрямованих на демократизацію і підвищення якості правосуддя у державі;

б) реформа адміністративного права;

в) комплекс заходів, якими вводяться на заміну старих нові суспільні відносини в будь-якій сфері суспільного життя, крім економічної, що призводить до зміни умов діяльності всіх і відповідної фахової групи членів суспільства;

г) усі відповіді правильні.

12. До принципів місцевого самоврядування належать:

а) народовладдя;

б) законність;

в) гласність;

г) колегіальність;

д) усі відповіді правильні.

13. Яке з визначень описує принцип законності?

а) це принцип, який відображується в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування;

б) це принцип, що передбачає, що місцеве самоврядування в Україні ґрунтується виключно на положеннях Конституції, законів України та підзаконних нормативно-правових актів, у межах і порядку, визначених чинним законодавством України;

в) це принцип, що передбачає, що всі суб'єкти місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження публічно, відкрито. Їх діяльність висвітлюється місцевими, а іноді й загальнодержавними ЗМІ;

г) це принцип, що полягає в тому, що органи місцевого самоврядування не підпорядковуються іншим органам і що будь-який адміністративний контроль за їх діями можливий лише для забезпечення законності.

14. Яке з визначень описує принцип гласності?

а) це принцип, що полягає в тому, що органи місцевого самоврядування не підпорядковуються іншим органам і що будь-який адміністративний контроль за їх діями можливий лише для забезпечення законності;

б) це принцип, який передбачає, що держава визнає і гарантує місцеве самоврядування та бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування;

в) це принцип, який передбачає, що всі суб'єкти місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження публічно, відкрито. Їх діяльність висвітлюється місцевими, а іноді й загальнодержавними ЗМІ;

г) це принцип, який полягає в тому, що діяльність представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування підлягає громадському контролю з боку територіальних громад, зокрема у формі громадських слухань.

15. Яке з визначень описує принцип колегіальності?

а) це принцип, що відображується в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування;

б) це принцип, що полягає у праві територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування на володіння, користування і розпорядження майном, яке є в комунальній власності, яка є самостійною, відокремленою від державної, формою власності, а також власними фінансовими коштами, достатніми для здійснення власних повноважень місцевого самоврядування та його органів;

в) це принцип, який полягає в тому, що діяльність представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування підлягає громадському контролю з боку територіальних громад, зокрема у формі громадських слухань;

г) це принцип, який передбачає, що всі суб'єкти місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження публічно, відкрито. Їх діяльність висвітлюється місцевими, а іноді й загальнодержавними ЗМІ.

16. Яке з визначень описує принцип матеріально-фінансової самостійності?

а) це принцип, який полягає в тому, що діяльність представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування підлягає громадському контролю збоку територіальних громад, зокрема у формі громадських слухань;

б) це принцип, який полягає у праві територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування на володіння, користування і розпорядження майном, яке є в комунальній власності, яка є самостійною, відокремленою від державної, формою власності, а також власними фінансовими коштами, достатніми для здійснення власних повноважень місцевого самоврядування та його органів;

в) це принцип, що відображується в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування;

г) це принцип, який передбачає, що всі суб'єкти місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження публічно, відкрито. Їх діяльність висвітлюється місцевими, а іноді й загальнодержавними ЗМІ.

17. Виберіть визначення, що відповідає нормотворчій функції місцевого самоврядування:

а) здійснюється через контрольні заходи щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів місцевого самоврядування і депутатів відповідних рад;

б) протиборотство, зіставлення, зіткнення систем, інтересів, класів, переконань, людей і соціальних груп населення;

в) представницькі органи місцевого самоврядування реалізують на пленарних засіданнях, де вирішують питання про кількісний склад ради, внутрішню структуру і персональний склад комісій ради, її виконавчих органів, апарату ради та її виконавчих органів, забезпечуючи в такий спосіб принцип організаційної самостійності місцевого самоврядування;

г) органи місцевого самоврядування приймають нормативні акти локального характеру, розробляють і приймають статут територіальної громади, регламент ради, здійснюють правове регулювання комунальних відносин у межах повноважень, передбачених законодавством (порядок управління і розпорядження об'єктами комунальної власності, місцевими фінансами, регулювання земельних відносин, використання природних ресурсів на відповідній території тощо).

18. Виберіть визначення, що відповідає установчій функції місцевого самоврядування:

а) реалізується через сприяння охороні громадського порядку, який забезпечується діяльністю всієї системи правоохоронних та судових органів, державних служб, інспекцій, які здійснюють функції нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

б) здійснюється через контрольні заходи щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів місцевого самоврядування і депутатів відповідних рад;

в) представницькі органи місцевого самоврядування реалізують на пленарних засіданнях, де вирішують питання про кількісний склад ради, внутрішню структуру і персональний склад комісій ради, її виконавчих органів, апарату ради та її виконавчих органів, забезпечуючи в такий спосіб принцип організаційної самостійності місцевого самоврядування;

г) органи місцевого самоврядування приймають нормативні акти локального характеру, розробляють і приймають статут територіальної громади, регламент ради, здійснюють правове регулювання комунальних відносин у межах повноважень, передбачених законодавством.

19. Виберіть визначення, що описує контрольну функцію місцевого самоврядування:

а) реалізується через сприяння охороні громадського порядку, який забезпечується діяльністю всієї системи правоохоронних та судових органів, державних служб, інспекцій, які здійснюють функції нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

б) здійснюється через контрольні заходи щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів місцевого самоврядування і депутатів відповідних рад;

в) відображується в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування;

г) органи місцевого самоврядування приймають нормативні акти локального характеру, розробляють і приймають статут територіальної громади, регламент ради, здійснюють правове регулювання комунальних відносин у межах повноважень, передбачених законодавством.

20. Виберіть визначення, що відповідає правоохоронній функції місцевого самоврядування:

а) реалізується через сприяння охороні громадського порядку, який забезпечується діяльністю всієї системи правоохоронних та судових органів, державних служб, інспекцій, які здійснюють функції нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

б) відображується в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування;

в) здійснюється через контрольні заходи щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів місцевого самоврядування і депутатів відповідних рад;

г) задоволення соціальних, культурних, побутових та інших потреб жителів шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг.

21. Конституційний контроль здійснюється у формах:

- а) першого і другого контролю;
- б) попереднього і наступного контролю;
- в) теперішнього і майбутнього контролю;
- г) початкового і кінцевого контролю .

22. Форми зовнішнього контролю у сфері публічного управління в Україні:

- а) конституційний;
- б) парламентський;
- в) судовий;
- г) усі відповіді правильні.

23. Механізмом реалізації публічної влади – це:

- а) сукупність засобів та методів що забезпечують її реалізацію;
- б) об'єднання людей (населення), що проживають на одній території і підкоряються одним законам і розпорядженням загальної для всіх влади;
- в) сукупність спеціальних органів та установ, діяльність яких забезпечується публічною службою;
- г) немає правильної відповіді.

24. Держава – це:

- а) найбільш важливий інститут політичної системи суспільства, що визначається максимальною концентрацією в її руках ресурсів, які дозволяють державі впливати на соціальні зміни;
- б) вищий соціальний інститут суспільства;
- в) сукупність суспільства, державних органів та органів місцевого самоврядування;
- г) немає правильної відповіді.

25. Основним суб'єктом публічного управління та адміністрування є:

- а) держава;
- б) суспільство;
- в) президент;
- г) Верховний суд України.

ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ 7

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. М. : Фонд экономической книги «НАЧАЛА», 1997. 180 с.
2. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності. К. : Наш формат, 2016. 400 с.
3. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. К. : КНУКіМ, 2016. 167 с.
4. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
5. Євтушенко О. Н. Основи теорії державного управління. Миколаїв : Видво ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 268 с.
6. Державне управління : підручник : у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2. 324 с.
7. Вступ до публічного адміністрування : навч. посіб. Н. Л. Гавкалова, Т. А. Власенко, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с.
8. Шатило О.А. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування». Житомир : Кафедра менеджменту організацій і адміністрування ЖДТУ, 2014. 51 с.
9. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування: Електронний навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2018. 278 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для індивідуальної роботи студентів
з дисципліни «Публічне управління та адміністрування»
для студентів спеціальностей «Менеджмент»
та «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання

Укладачі *Анжеліка Олексіївна Азарова*
Людмила Миколаївна Ткачук
Олександр Мирославович Хошаба

Рукопис оформлено *Л. Ткачук*

Редактор *О. Ткачук*

Оригінал-макет підготував *О. Ткачук*

Підписано до друку 02.10.2019.
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 3,48.
Наклад 40 (1-й запуск 1–21) пр. Зам. № 2019-132.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.